

8. oktober 2025

UKA2025/83

Kalaallit Nunaat tamakkerlugu nunaqarfiit ineriartortinneqarnissaannut ukioq 2050-imut pilersaarummik kingusinnerpaamik UKA 2027-mut suliaqarnissamut Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Pilersaarummi sullissinernut tunngaviusunut, attaveqaasersuutitut, inuussutissarsiornikkut periarfissanut pitsaasunillu ineqarnissamut naligiimmik periarfissaqarnissaq qitiutinneqassapput.

(Inatsisartunut ilaasortaq Kuno Fencker, Naleraq)

Siullermik siunnersuuteqartoq Kuno Fencker Naleqqameersoq qutsavigiumavarput siunnersuummut massumannga qaqitsineranut, tamannalu Siumumiit imaattumik oqaaseqarfigissavarput.

Politikkikkut oqallittarnerpassuit qissimigaaraanni sinerissami nunap immikkoortuini, nunaqarfinni aammalumi illoqarfinni tamaginni naligiinnerusumik ineriartortitsinissat oqaasiinnartigut annertuumik eqqartuiffigineqartarput. Oqaatsit kusanartorsuit neriunartorpassuillu ukiorpassuarni tassunga tungaanut sammisut aniatinneqartarput annerusumilli kinguneqangaassanatik. Nunarsuarmi nunarpassuit allat assigalugit inuit illoqarfinni anginerusuni najugaqarnissamik periuseqariartuinnarnerat nunatsinnissaaq annertuumik takussaajartorpoq.

Ineriartorneq taamaattoq ilaatigut akiorniassallugu immaqa oqimaatsoq akioruminaatsorlu. Siumumili isumaqarpugut ineriartorneq nunatsinni taamaattoq tunniutiinnarfiginagu politikkikkut iliuuseqarnitsigut illuatungaanut saqititsisinnaasugut. Ilisimavarput inuppasuaqartoq suliffissaaq pissutigalugu illoqarfik nunaqarfilluunniit sungiusimasartik inuuffigerusutarigaluartilluunniit najorsinnaaneq ajoraat. Tamanna assorsuaq uggornarpoq, tassami piffiit suugaluartilluunniit ilinniagaqarsimasunik inuiaqatigiinnullu sullisseqataarusuttunik innuttaqaraangata ineriartorsinnaaneq qaninnerulersarpoq piffinnilu taakkunani taakkorpiaat kivitsisunngortarlutik.

Kommuunit kattussuutsinneqartussanngormata innuttaasorpasuaruit, sualummik inoqarfinni mikinerusuneersunit isumalluarneq annertooq pisimagaluarpoq, ineriartorfiusuni allanisuuilli ineriartortinneqarnissaaq neriorsuutaasimaqimmat. Taamaammat nassuerutigisariaqarparput siunertaq ilaatigut eqqorpallaarnagu ineriartortitsineq ingerlassimagipput, siunissamilu qanittumi pisinnaasutut isikkoqarani immikkut ittumik pilersaarusiortoqanngippat aningaasalersuisoqanngippallu.

Taamaammat siunnersuutigineqartoq manna ilaatigut aqqutigalugu sinerissap inuussutissarsiornikkut naligiinnerusumik ineriartoqqilernissaanut aqqutit ilagilluarsinnaagaat Siumumi isumaqarpugut.

Kisianni. Siumumi isumaqarpugut nunaqarfiit kisiisa sammillugit ineriartortitsinissamik pilersaarusiornissaq kisiat tunngavigisinnaajunnaaripput. Massakkummi killiffipput ima ilungersunarsitigivoq illoqarfiit pingaartumik mikinerusut ineriartorunnaartutut allaat ukiorpassuannngortuni inissisimalernikuupput, taakkualu aamma nunaqarfippassuit allat assigalugit ineriartortinneqarnissaat pisariaqaliveqqalluni.

Allatut oqaatigalugu: Immikkut iliuuseqanngikkutta, ineriartornerlu ullumikkutut ittoq ingerlatiinnarutsigu, illoqarfiit mikinerit nunaqarfippassuit ineriartortinneqartariaqartut allat assigalugit siunissaat aarlerinartumiilissapput – aarlerinartumiilereersimanngikkunik.

Siumumi qularutiginnilarput pisortat inuiaqatigiinnut aningaasalersuutaat piffinnut ineriartortitsinnaanermut aamma toqqammaviulluartut. Tamanna ilaatigut qanittumi apeqquteqaateqarninni Naalakkersuisut uppersarsarpaat kommuunit aningaasaqarnikkut isertittagaat qanoq nikingatigisut suliffeqarfiit ingerlatseqatigiiffiillu akileraarutaannaat eqqarsaatigalugit.

Isorliunerusunut iliuusissamik pilersaarummik Naalakkersuisut suliaqarlutik aallartissimanerat tusaallugu ajunngitsutut pisariaqartutullu Siumumiit isumaqarfigivarput, taamaattorli nunaqarfippassuaqarpoq illoqarfeqarlunilu isorliunerusuni inissisimanngikkaluarlutik immikkut ineriartortinneqarnissaat eqqarsaatigalugu iliuuseqarfigineqartariaqartut. Soorlu illoqarfiit uku taalaaginnarukkit Nanortalik, Narsaq Paamiullu. Siornatigut sukkut tamatigut inuussutissarsiornikkut eqeersimaarfiusut taaneqarsinnaasut massakkut unittooqanermik suugaluarnersumik eqqugaasut. Soorunami namminersortut piffinni taakkunani sulii ineriartorsinnaanissaminnik upperinnillutik ingerlatsisut qujanarput nersualaagassaallutillu.

Tamakquali tamaasa ineriartornermut pitsaanerusumut ingerlatissagutsigit pisortani aningaasalersuisarnitta ullumikkorniit allaanerusariaqarnera soorluuna avaqqunneqarsinnaanngitsaq, inoqarfiit siammasinnerusumik tamakkerlugit pitsaasumik eqqorsinnaasariaqarpagut.

Pisortat kiffartuussivii assigiinngitsut sumi tamaani matoorarneqanngikkunik annikitsuaraannanngorput, ila pissutsit allanngoqaat, alianarpoq, sinerik naligiimmik ineriartortinneqassappat allanngortoqartariaqarpoq.

Taamaammat Siumumi isumaqarpugut, siunnersuutigineqartoq immini ajunngikkaluartoq, ataatsimoorussinnerusumik siunertaqartumik suleriaqqittoqartariaqartoq. Taamatuttaaq KANUNUPE-p peqataatinneqarnissaa Siumumiit pingaartutut isigaarput, taakkumi ilisimasaqarlututut immersueqataanissaat pisariaqarmat.

Tamakku tamaasa tunngavigalugit Siumumiit imaattumik allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussaqaasaagut:

“Kalaallit Nunaanni nunaqarfinni isorliunerusuni illoqarfinnilu minnerusuni, qitiusumik aqutsiveqarfiit avataaniittut, ineriartortinnissamut periarfissaat siunertaralugu, sitigullu aningaasaliisoqartariaqarnera ilanngullugu nuna tamakkerlugu pilersaarummi

*saqqummiunneqartarnissaat tunngavigalugu Naalakkersuisut peqquneqarnissaat pillugu
Inatsisartuni aaliangiiffigisassatut siunnersuut.*

*Taamaasiornikkut tigussaasumik, tunitsiveqarnikkut, aalisarnikkut, suliffissaqarniarnikkut,
nukissiuteqarnikkut, inulerinikkut, peqqinnissaqarnikkut aningaasaliisoqarnissaanik
ineriartuutaasariaqartunillu pisariaqartitsinerit, nuna tamakkerlugu pilersaarummi
ilaatinneqartassallutik.”*

Qujanaq.

Anders Olsen
Siumut